

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

טו.

עין משפט נר מצוה

בב א מ"י פ"א מהל' עברה ה"ז סמג עשין מ טו"ע"ב א"ע ס"י קעו ספ"ג ג: ב (מ"י פ"א מהל' עברה הלכה ט: [7]

רבינו הגנאל

בבא בתרא פ"א מהל' עברה ה"ז סמג עשין מ טו"ע"ב א"ע ס"י קעו ספ"ג ג: ב (מ"י פ"א מהל' עברה הלכה ט: [7]

תנינא הבא למקדש טמא. לוקה משום דלא הוה ליה הנימק לעשה לפי שקדמו עשה ללאו וא"ת דלמא שאני התם דאיכא תרי לאוי ולא יטמאו מחניהם (א) ולא יטמאו מקדשי ולא תמי חד עשה ועקר תרי לאוין דהכי משנינן בתמורה (דף ד: וסא) גבי הנמר ימיר דמשום הכי לא הוה ליה

הנימק לעשה משום דאיכא תרי לאוין ולא עקר חד עשה תרי לאוין וי"ל דלא דמי דשאני התם דתרי לאוין שמוכין להדדי לא יחליפון ולא ימיר אמונו אבל הכא דלאין שמוכים אי אימא דלא קדמו עשה הוה ניתק ט: **אם** כהן הוא לוקה ואינו מחזיר. וליכא למימר * דלמי עשה ודמי לא תעשה (ב) ועשה שאניו שזה ככל דהא אי אמרה לא צעניא ליה ליכא עשה כלל: ב"י ימיו בעמוד והחזיר קאי. פירש בקונטרס דקאי אלף יוכל לשלמה כל ימיו שילוח שלף יהא כל ימיו וזכ"פ עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ט.) פירש דקאי אלו תהיה לאשה לדלעיל דהכי קאמר תהיה לאשה כל ימיו כלומר שכל ימיו הוה זנו מהיה לאשה דתני דהחזיר ודא:

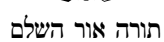
הניחא צמא דתני בשלוי ודא בשלוי. פירש בקונטרס דקאי לשינויא דרשב"א דכל ימיו צעמוד והחזיר יש לו תקנה דהחזרה שאין מצטל העשה אלא אם כן הדירה דלא אינו יכול לומר עדיין אשכחיה אלא למאן דמי קיימו (ג) מאי איכא למימר זכולי שמעתתא פירש הקונטרס דקיימו היינו כשמהירין אותו ז"ד לקיים העשה הוה מקיימו וקשה דאם כן מאי פריך דלמאן דלמיר קיימו ולא קיימו אינו כל ימיו צעמוד והחזיר הוה שפיר משכחת לה דהוי צעמוד והחזיר כל כמה דלא זכ"ד לכן נראה דלא מיקרי קיימו אלא

בקל וחומר אי במה מציינו איכא למיפוך (בדפרכיני) מה דמוציא שם רע שכן לא עשה מעשה אלא אמר רבא (א) כל ימיו בעמוד והחזיר וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן כל ימיו בעמוד והחזיר א"ל רב פפא לרבא והא לא דמי לאויה (ג) ללאו דחסימה א"ל משום דכתב ביה רחמנא עשה יתירא מוגרע גרע אי הכי לאו שניתק לעשה נמי לימא משום דכתב ביה רחמנא עשה יתירא מוגרע גרע א"ל ההוא דנתוקי לאו הוא דאתא הניחא למאן דאמר (ב) ביטולו ולא ביטולו אלא למאן דאמר קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר מרדי

הוא ליה למיכתב אלף לא יוכל לשלמה מאי כל ימיו הכי קאמר לא תהא בשילוחיה כל ימיו אלף יחזירנה ועל כרחק עמוד והחזיר והכי קאמר ר' יוחנן לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו הוה לא דמי לאויה ללאו דחסימה שאין עשה והוה סמוך לפרשת מלקות (א) : מוגרע גרע. בתמיהה: ההוא לנתוקי לאויה אתא. עשה שאינו מתקיים אלף לאחר עברת הללו לנתק את הללו מעושה מלקות הוא זכ"ד: הניחא למאן דמי קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר. הוה דלמרת כל ימיו צעמוד והחזיר קאי עשייתו לאו שניתק לעשה והרצתה לו זמן לקיים העשה כל ימיו ולדברךך הוה דתניא מחזיר ואינו לוקה לעולם קאמר לו זמן שיכול לומר אני מחזיר אין ז"ד מלקין אותו הניחא למאן דמי קאמן זכ"ד לאו שניתק לעשה זכ"ד לאו שניתק לעשה חייב על הללו לא בטל את העשה פטור שהללו תלוי בצייטול העשה ואינו נגמר עד שיצטול את העשה צייטול עולם שילוח עולם שילוח להתקיים עוד איכא למימר כל ימיו יש לו תקנה בחזרה שאין מצטל את העשה אלא א"כ מדירה שלף תהנה ממנו נדר שאין לו הפרה כדלקמן אלף למאן דמי קיים את העשה פטור לא קיימו חייב שהעשה מיקונו של לאו הוא ואין הללו תלוי בצייטול העשה שמעשה שעבר הללו נגמר אבל העשה ניתן לעקור המלקות ולכשיצא לזית דין או יקיים העשה ופטור או ילקה ליכא למימר כל ימיו צעמוד והחזיר קאי כדקאמרת שאם לא יחזירנה מיד כשיצא לז"ד ילקוהו דהא ליכא למימר יקיים לאחר זמן דא"כ לא קיים היכי דמי לעולם הוה יכול לומר אני מקיים מרדי

אמרו לו. אחרים ששמעוהו משמו ולא שמעוהו מפיו אמרת דבר זה: **אמר להם לא.** חזר בו: כשיצא ופנינא. מצינו כתוב לא תעשה שקדמו עשה ותנינן עליה דלוקין ולא סגי ליה בקיום העשה: **תנינא הכא אל המקדש טמא.** קא חשיב ליה זכ"ד הן הלוקין: **משום דקשיא ליה אוגוס.** נערה בתולה דלשכחן זיה לא תעשה שקדמו עשה דכתבי (דברים כג) ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלמה ותנינא עליה עיקרים את העשה אם גירשה ויחזירנה ופטור אלמא לאו שניתק לעשה חשיב ליה: **אם ישראל הוא.** שיכול לקיים העשה ויחזירנה מחזיר ואינו לוקה: **ואם כן הוא.** שאסור בגרושה לוקה ואינו מחזיר: **ואמאי.** אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה אם אימא לדברי יוחנן הוה לא תעשה שקדמו עשה הוה: **אמר עולא.** הוה לאו שניתק לעשה הוה דמי לאו לנתוקי לאוי אתא הוה לאו עשה לא הוה מנטרין למכתביה דמי למחלתו ולומר שישלמה לא יאמר לו תהיה לאשה ונגמר ממוציא שם רע דכתבי זיה נמי ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלמה: **אם אינו ענין.** לפני הגירושין ולומר שישלמה תנהו ענין לאחר הגירושין לומר שאם שלמה יחזירנה ותהיה לו לאשה ופטור מן הללו: **ואמאי.** הוה אנטרין למיכתביה וישנו ענין לפני דמי לא תכתביה אונס ממוציא שם רע לא גמר דלמא חמינא מה למוציא שם רע דין הוה שיקנסוהו לכנסה שכן לוקה ומשלם בתחלתו דכתבי ויכרו אותו ועשו אותו ואמרינן צמכות (דף מ"ג.) ויכרו זה מלקות: **מה אונס שאינו לוקה.** בתחלתו אמר רחמנא לו תהיה לאשה מוציא שם רע לא כל שכן: **ואם אינו ענין לפני.** שהרי בעצמו כתוב כן תנהו ענין לאחריו: **שהרי אסור היה.** שכבר קידשה ונשאה: **וגמר מיניה.** דמי היכי דמוציא שם רע לא לוקי בגירושין אם החזיר אונס נמי לא לוקי: **אי צק"ו.** מה מוציא שם רע שלוקה ומשלם בתחלתו אינו לוקה בגירושין אונס לא כל שכן: **אלא אמר רבא.** הוה דתניא זכ"ד אונס מחזיר ואינו לוקה טעמא משום דעל כרחק לאו שניתק לעשה הוה דלמיר קרא (א) כל ימיו לא הוה ליה למיכתב אלף לא יוכל לשלמה מאי כל ימיו הכי קאמר לא תהא בשילוחיה כל ימיו אלף יחזירנה ועל כרחק עמוד והחזיר והכי קאמר ר' יוחנן לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו הוה לא דמי לאויה ללאו דחסימה שאין עשה והוה סמוך לפרשת מלקות (א) : מוגרע גרע. בתמיהה: ההוא לנתוקי לאויה אתא. עשה שאינו מתקיים אלף לאחר עברת הללו לנתק את הללו מעושה מלקות הוא זכ"ד: הניחא למאן דמי קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר. הוה דלמרת כל ימיו צעמוד והחזיר קאי עשייתו לאו שניתק לעשה והרצתה לו זמן לקיים העשה כל ימיו ולדברךך הוה דתניא מחזיר ואינו לוקה לעולם קאמר לו זמן שיכול לומר אני מחזיר אין ז"ד מלקין אותו הניחא למאן דמי קאמן זכ"ד לאו שניתק לעשה זכ"ד לאו שניתק לעשה חייב על הללו לא בטל את העשה פטור שהללו תלוי בצייטול העשה ואינו נגמר עד שיצטול את העשה צייטול עולם שילוח עולם שילוח להתקיים עוד איכא למימר כל ימיו יש לו תקנה בחזרה שאין מצטל את העשה אלא א"כ מדירה שלף תהנה ממנו נדר שאין לו הפרה כדלקמן אלף למאן דמי קיים את העשה פטור לא קיימו חייב שהעשה מיקונו של לאו הוא ואין הללו תלוי בצייטול העשה שמעשה שעבר הללו נגמר אבל העשה ניתן לעקור המלקות ולכשיצא לזית דין או יקיים העשה ופטור או ילקה ליכא למימר כל ימיו צעמוד והחזיר קאי כדקאמרת שאם לא יחזירנה מיד כשיצא לז"ד ילקוהו דהא ליכא למימר יקיים לאחר זמן דא"כ לא קיים היכי דמי לעולם הוה יכול לומר אני מקיים מרדי

(א) [לקמן ע"ג.] תמורה ה', (ב) רש"י מ"י, (ג) גיטין 5. תמורה ה', (ד) [לעיל י: פסחים מא:]; (ה) [לקמן טו.] מולין קמחא, (ו) [דברים כג,] (ז) [דברים כה,] (ח) לא נמלא כן בתכונ וי"ל ואל המקדש לא תבא וכן הביאו הרמב"ם בפי' המלות מלות לא תעשה מו"ע ע"ב ללאו יתירה ד"ה פ: הנה למחוסר, (ט) [מ"י מוס' מולין פ:] ד"ה [הנ:],

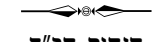
תורה אור השלם

- צו א"ת בני ישראל וישלחו מן המחנה כל יוצא וכל זב וכל טמא לנפש: במדבר ב
- מזכר עד נקבה תשלחו מן המחנה למחנה השלום ולא יטמאו את מחניהם אשר אפי שכן בתוכם: במדבר ג
- ויעשו אתו מזהב כסף ותהיה לאבני הנצורה פי הוציא שם רע על בתולת ישראל וזו תהיה לאשה לא יוכל לשלוחה כל ימיו: דברים כב

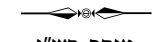
גליון הש"ס

תוס' ד"ה אם וכו' דאית עשה. עיי' יבמות דף ה ע"א מוס' ד"ה ואמאי א"ל טרין:

הגהות הב"ח

(א) נמרא נמלי נגמר מיניה (אי בק"ו וכו' אלף אמר רבא) תל"מ וי"ב ס"א אי בק"ו איכא למיפוך מה למוציא שם רע שכן לא עשה מעשה אי במה מניו מוציא למפוך מדפרכין אלף אמר רבא: (ב) תוס' ד"ה אם וכו' דעשה שאינו שזה ככל הוה דהא: (ג) ד"ה הניחא וכו' קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר:

מוסף רש"י

כל ימיו בעמוד והחזיר. דהאי כל ימיו קרא יתירא הוה וצ"ל לנתק לא יוכל לשלמה ואם עלה לא יוכל לשלמה כל ימיו, שצ"ד סופי אותו להחזיר ואינו לוקה על שילוח שמתין הכתוב לעשה של עמוד והחזיר (גיטין צ.ג.) ללאו דחסימה. שזה כתוב אלף פשת מלקות (ע"ל יג.)

(א) גירסת רבינו בכל הסוגיא להיך מניסת רש"י ועי' רמב"ן ורשב"א: (ב) כ"ה גם בעמוד ערך קס אבל נראה לזכור ד"ס"א וי"ל אלף הניחא את הניחא. ועי' רמב"ם בפי' המשנה ובחיבורו שפירש דאיכא בינייהו אם לא יצטל צייטול רע ע"ס: